

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Елисавета Владимирова Бояджиева,
член на научното жури в конкурса заемане на академичната длъжност „професор“
в област 2.1. Филология (Български език – социолингвистика), обявен в ДВ № 56 от
16.08.2019 г. въз основа на Ректорска заповед №РД 38-624 от 21.10.2019 г., съгласно
решение на ФС Протокол № 9 от 15.10.2019 г.

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и
продукция на участниците в конкурса.

В конкурса до участие е допуснат единственият кандидат Красимир Манолов Стоянов.
В процедурата по допускане няма нарушения. Кандидатът отговаря на минималните
национални изисквания по ЗРАСРБ и на Вътрешните правила на Софийския университет
“Климент Охридски“ за заемане на академичната длъжност „професор“.

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата.

Доц. дфн Красимир Стоянов е роден в гр. Смолян. Завършва висшето си образование в
СУ “Кл. Охридски“, специалност Българска филология и втора специалност Френски език
през 1980 г. Първоначално работи като учител по литература в 46 СОУ в София, а през
1982 година започва работа като преподавател по български език за чужденци в ИЧС, сега
ДЕО при СУ „Климент Охридски“, където работи и до момента. През 1997 година
защитава докторска дисертация на тема *Обществените промени /1989-1996 г./ и
вестникарският език*, а през 1998 г. е назначен като главен асистент в ИЧС. През 2003 г. е
избран за доцент в ДЕО, а през 2018 г. защитава докторска дисертация за присъждане на
научното звание „Доктор на науките“ на тема *Езиковата политика в българските
вестници след края на Втората световна война (1944-1956)*.

Той е съучредител на Международното социолингвистично дружество при СУ „Кл.
Охридски“ и член на неговото ръководство от 1996 г. досега, като активно участва в
организацията на редовно провежданите конференции на дружеството. Участвал е в
няколко проекта от национално значение като *Българинът за своя език*, съучредител е на
Общество за устойчиво развитие на българския език при ИБЕ - БАН, член е на

ръководството на секция Филологически науки на СУБ. Член е на Съюза на журналистите в България и на Международния съюз на журналистите.

II. Оценка на научните и практически приноси в представената за конкурса научна продукция на кандидата.

Доц. дфн Красимир Стоянов участва в конкурса за професор с една монография, четири студии и 20 статии.

Монографичният труд *Езиковедите-българисти през първото десетилетие на социализма (1944 – 1954) (Принос към историята на българското езикознание)* има историографски характер и представлява задълбочено изследване на усилията на видни български лингвисти, възпитани в езиковедската традиция на водещи европейски школи като Краковската и Пражката, както и на класическия структурализъм, които обаче са принудени да работят в едни изключително трудни идеологизирани условия в България през първите десет години след Втората световна война.

Особен фокус се поставя върху противопоставянето на идеологизираната догма на новия политически строй и теоретичните принципи в основата на науката за езика. В анализа авторът показва дълбоко познаване на проблема за това противопоставяне и способност за критично преосмисляне на наложените по това време подходи към описанието на езиковите феномени. Особено интересни в това отношение са четвърта, пета и шеста глава на изследването. В тях Стоянов показва изключителна информираност и способност за критичен прочит на доминиращите в този период идеологеми, които влияят върху всички сфери на научния и обществен живот. На анализ се подлагат постановките в „ново учение за езика” на съветския езиковед Н.Я.Мар и Сталиновия труд „Марксизмът и въпросите на езикознанието”. С вещина и умение авторът анализира тяхното неизбежно влияние върху работата на езиковедите и тяхната тиха съпротива срещу тях. В седма глава се проследяват някои крайни позиции на български езиковеди под влияние на двете идеологически библии. Особено ценна е осма глава в която авторът представя отделните етапи на създаването на Института за български език като държавна институция, която създава и провежда езиковата политика в страната. Последната девета глава е обобщение на пътищата и методите на принудителна съветизация на българската

наука за езика. Изводите, до които достига авторът ясно показват ясното му разбиране за вредата от идеологизацията на науката за езика през това десетилетие и вредните му последици, които са видими чак до 60-те години на 20 век, а според мен, и през следващите две десетилетия.

С монографията си Красимир Стоянов показва и **доказва с нови средства вече съществуващи теории и хипотези в научната област на социолингвистиката**, а именно свободата на развитието на българския език, независимо от конкретните исторически, социални и идеологически условия и невъзможността идеологическите клишета да спрат това естествено развитие, както и на усилията на множество български лингвисти да защитават правото на такова развитие макар и под маската на вярност към господстващите идеологически принципи. Едновременно с това той **формулира и нова научна проблематика**, а именно приложимостта на историографския подход при анализа на развитието на българската езиковедска наука, пречупена през призмата на господстващата в дадения период идеология.

Четири студии, представени от кандидата показват широтата и разнообразието на интересите му в областта на социолингвистиката. В студията *Ritualized Slogan Lexis in the Bulgarian Press during the Times of Violent Contradiction in Ideologies (1944-1947)* се анализират ритуалните езикови структури, мотивите и социалните императиви като част от процеса на ритуализация на идеологическите норми, господстващи в страните от Източния блок. В студията *Женска и мъжка реч в българските лайфстайл списания* чрез лингвостатистически анализ се извеждат граматически, морфологични, лексикални и стилови характеристики, които създават система от формални маркери на различия при продукция на публицистични текстове в зависимост от пола на продуцента. В студията *Les défis linguistiques du discours des medias bulgares après les Changements de 1989* се анализират промените, които настъпват в българския език като следствие на обществените промени след 1989 г. Анализът обхваща корпус от езикови примери, които са представителни за посоката и качеството на развитие на езика в съвременните български масмедии. В *Йерархизация на общественото пространство в езика на посттоталитарния печат в България* се обобщават широко разпространените квалификатори от рода на *супер, хипер, № 1, топ, мега, баш* в българската печатна публицистична реч след 1990 г. Систематизират се езиковите средства и начини за

йерархизация на общественото пространство и критериите за социални ценности в съвременното българско общество като се предлага пространствен модел на степени и зависимости.

Статиите, представени от Красимир Стоянов дават ясна представа за разнообразните му интереси в областта на съвременната българска социолингвистика. Те представляват отделни теми, съсредоточени в няколко самостоятелни области – особености на разговорната реч, езикът на медиите, книжовният език и регионалните му варианти и методически проблеми на преподаването на българския език на чужденци.

Големият брой цитирания – над 20 в монографии и статии на български и чужди езиковеди потвърждават значимостта и актуалността на проблемите, поставени в трудовете на Красимир Стоянов.

Многогодишният опит на кандидата като преподавател по български език на чужденци в ИЧС и ДЕО е отразен и в учебника *Survival Bulgarian* – Български език за чужденци.

Заключение

В трудовете на доц. дфн Красимир Стоянов има значими приноси в областта на социолингвистиката и съвременния български език. Кандидатът е утвърден изследовател и преподавател. Оценката ми за неговата дейност и научни постижение е изцяло положителна, което ми дава основания убедено да препоръчвам на уважаемото Научно жури и на Факултетния съвет да изберат доц. дфн Красимир Манолов Стоянов на академичната длъжност „професор“.

23 декември 2019 г.

Проф. д-р Елисавета Бояджиева